

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1928 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och Linköpings stad.

(1:a avd.)

I den till riksdagen den 4 januari 1928 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1928—1929 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 80 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den särskilda proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlåtas, tillsviðare för täckande av kostnad för markinköp åt Första och Andra livgrenadjärregementena för budgetåret 1928—1929 beräkna ett extra anslag av 200,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en till riksdagen avlåten, den 11 januari 1928 dagtecknad proposition (nr 9) under återopande av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna i sistberörda statsrådsprotokoll omförmälda, den 22 februari och den 10 mars 1927 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Linköpings stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse,

dels ock för täckande av kostnad för markinköp åt Första och Andra livgrenadjärregementena för budgetåret 1928—1929 under riksstatsens fjärde huvudtitel anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokoll.

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»Den år 1925 beslutade omorganisationen av försvarsväsendet har haft till följd en väsentlig minskning av garnisonen i Linköping därigenom, att de båda till staden tidigare förlagda infanteritruppförbanden, Första och Andra livgrenadjärregementena, sammanslagits till ett truppförband, Livgrenadjärregementet, vilket dessutom erhållit en i jämförelse med vart och ett av de förutvarande regementena reducerad organisation. Även vid den i staden förlagda trängkåren har en viss, om ock mindre betydande personalreducering ägt rum. Till infanterietablissemanget i staden skola, jämte Livgrenadjärregementet, vissa skolor vara förlagda, men härigenom beredes staden allenast delvis kompensation för förlusten av ett helt infanteriregemente. Med

hänsyn härtill och då, enligt vad den i ärendet verkställda utredningen visar, Linköpings stad fullgjort vissa prestationer i samband med de båda infanteriregementenas förläggning till staden, synes det mig vara med billighet överensstämmande, att något ekonomiskt vederlag beredes staden.

Enligt det föreliggande förslaget till överenskommelse mellan kronan och Linköpings stad skall staden befrias från skyldighet att till kronan utgiva ett belopp av 100,000 kronor, som staden förbundit sig att erlægga för inköp av mark för Första livgrenadjärregementets räkning, varjämte den av staden i anledning av beslutet om Andra livgrenadjärregementets förläggning gjorda utfästelsen att bidra till kostnaderna för erforderliga markinköp med ytterligare 100,000 kronor skall anses hava förfallit. Vad sålunda föreslagits anser jag mig, med hänsyn till de i ärendet föreliggande omständigheterna, kunna tillstyrka. Såsom förut nämnts, hava kostnader till motsvarande belopp, sammanlagt 200,000 kronor, av arméförvaltningen förskjutits, och nämnda summa balanseras fortfarande i ämbetsverkets räkenskaper. Ifrågavarande summa — vilken beräknats under fjärde huvudtiteln, punkten 80, i årets statsverksproposition — torde nu böra av riksdagen äskas såsom ett extra anslag å riksstaten för budgetåret 1928—1929.

Förslaget till överenskommelse innebär vidare, att kronan skall utan ersättning till staden med äganderätt överlåta ett till övningsfältet vid Linköping hörande markområde, innehållande omkring 70,000 kvadratmeter. Då området i fråga icke är erforderligt för de militära övningarna, finner jag mig kunna biträda förslaget jämväl i denna del, så mycket hellre som staden, på sätt av den lämnade redogörelsen framgår, å sin sida godtagit det under förhandlingarna uppställda villkoret för berörda marköverlåtelse, nämligen att staden skall avstå från sin kontraktsenliga rätt att under en följd av år erhålla betalning av kronan för en minimikvantitet kokgas, som högst betydligt överstiger den verkliga förbrukningen.

Vissa delar av det markområde, som avses att övergå i stadens ägo, äro för närvarande med nyttjanderätt upplättna till enskilda. I ett fall gäller nyttjanderätten under innehavarens och hans hustrus livstid; övriga upplåtelser, till antalet tre, äro gällande för ett år i sänder, med en ömsesidig uppsägningstid av sex månader. Då samtliga upplåtelser skett medelst skriftliga kontrakt, torde de vara mot den nye ägaren giltiga även utan sådant uttryckligt förbehåll om nyttjanderättsavtalens respekterande, som arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement ansett erforderligt.

De i ärendet hörda myndigheterna hava påyrkat, att § 2 andra stycket i överenskommelsen med staden skulle avfattas så, att, vid beräklandet av rabatter å prisen på kokgas och vatten, förbrukningen därav vid infanteri- och trängetablissemangen i staden betraktades såsom härledande sig från en avnämare. Detta skulle i förhållande till det hittills kontraktsenligt tillämpade beräkningssättet innebära en ändring, som givetvis vore för kronan förmånlig, enär därigenom större rabatt erhöles än då, såsom nu sker, kokgas- och vattenförbrukningen vid trängetablissemangent taxeras särskilt för sig. Emellertid synas mig tillräckliga skäl icke föreligga att såsom villkor

för överenskommelsens godkännande från kronans sida uppställa fordran på en sådan ändring av beräkningsgrunderna, vilken för övrigt, enligt vad jag under hand inhämtat, staden icke läser vara villig att medgiva.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna den i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 11 januari 1928 omförmälda, den 22 februari och den 10 mars 1927 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Linköpings stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse (Bil. A),

b) för *täckande av kostnad för markinköp åt Första och Andra livgrenadjärregementena* för budgetåret 1928—1929 under riksstatsens fjärde huvudtitel anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Stockholm den 9 mars 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 30.

Bil. 1.

Överenskommelse.

Med anledning av de inskränkningar i försvarsorganisationen, som i följd av 1925 års riksdags beslut i försvarsfrågan skola komma till stånd, träffas härmed mellan Kungl. Maj:ts och kronan genom kasernkommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Linköpings stad, å andra sidan, följande överenskommelse:

§ 1.

Staden befrias från skyldighet att till kronan utgiva det kontanta belopp å 100,000 kronor, som staden enligt kontrakt den 29 oktober och den 6 november 1907 mellan arméförvaltningens fortifikationsdepartement, å ena sidan, samt stadsfullmäktige i Linköping, å andra sidan, förbundet sig att till kronan erlagga för inköp av mark för Första livgrenadjärregementets räkning.

Vidkommande det belopp å 100,000 kronor, som staden enligt ett den 13 och den 21 oktober 1908 upprättat skriftligt avtal förbundet sig att vid anfordran, sedan den för Andra livgrenadjärregementet avsedda kasern blivit uppförd och tagits i bruk, kontant erlagga till kronan såsom bidrag till inköp av mark, som erfordrats till övningsfält och skjutbana utöver det av kronan för Första livgrenadjärregementet förvärvade området, skall — med anledning av Första och Andra livgrenadjärregementenas sammanslagning till ett regemente — stadens skyldighet att till kronan utgiva nämnda belopp anses hava förfallit.

§ 2.

§ 4 i kontraktet mellan arméförvaltningens fortifikationsdepartement samt staden beträffande Första livgrenadjärregementets förläggning till Linköping samt § 3 i avtalet mellan samma departement och staden beträffande Andra livgrenadjärregementets förläggning till Linköping ävensom överenskommelsen av den 21 maj 1917 rörande tolkningen av sagda paragrafer skola icke vara gällande längre än till den 1 januari 1928.

Efter sistnämnda tidpunkt skall staden tillhandahålla de truppförband och skolor, vilka bliva förlagda dels till de nuvarande livgrenadjärregementenas kasernområde i Magistratshagen, dels till nämnda regementens underofficersbostäder, invid den s. k. Stolplyckan, dels ock till regementenas gemensamma sjukhus kokgas och vatten mot ersättning enligt de vid varje tid gällande taxorna för leverans från stadens vattenledningsverk och gasverk.

De gasledningar, som av staden framdragits till regementenas kasernområde, till underofficersbostäderna och till sjukhuset, skola förbliva stadens egendom och underhållas av staden.

§ 3.

Moment 3) i den överenskommelse, som den 16 januari 1917 upprättats angående tolkningen av § 4 i kontraktet mellan arméförvaltningens fortifikationsdepartement samt Linköpings stad beträffande Första livgrenadjärregementets förläggning till Linköping samt § 3 i kontraktet mellan samma departement samt Linköpings stad beträffande Andra livgrenadjärregementets förläggning till Linköping, i vad nämnda paragrafer stadga skyldighet för staden att utdraga vattenledning till respektive regementens kasernområden, skall från och med den 1 juli 1928 icke vidare vara gällande.

§ 4.

Kronan skall utan ersättning till staden med äganderätt överlåta norra delen av den kronan tillhöriga fastigheten Linköpings hospitals indragna första jordskifte, innehållande i areal cirka 70,000 kvadratmeter och å en av stadsingenjörskontoret i Linköping den 29 december 1926 upprättad karta närmare utmärkt i söder med en grön linje och i övriga vädersträck med röda begränsningslinjer.

Sedan avstyckning av nämnda markområde ägt rum, skall särskild avhandling upprättas mellan kronan och staden angående områdets överlåtande till staden. Markområdet må i befintligt skick av staden tillträdas den 1 juli 1928 eller vid den senare tidpunkt, som efter särskild överenskommelse må bliva bestämd. Å området befintliga byggnader, vilka tillhöra enskilda personer, omfattas icke av överlåtelsen. Kostnaderna för avstyckning av området ävensom lagfart å detsamma bestridas av staden. Därest flyttning av det staket, som finnes uppfört omkring det angränsande för soldathemmet i Linköping räkning upplåtna markområdet, skall verkställas, åtager sig staden att bestrida utgifterna härför.

§ 5.

Staden berättigas att i den mån sådant kan ske utan men för kronan i fråga om tillgång till vatten och avlopp, efter anmälan till vederbörande statliga myndigheter, förena stadens vattenlednings- och avloppsledningsrör med motsvarande rör avsedda för kronans behov.

§ 6.

Under förutsättning att en trängkår, med organisation enligt 1925 års riksdags beslut, alltjämt bliver förlagd till Linköping, förklarar staden sig icke hava några ersättningsanspråk i övrigt att framställa mot kronan i anledning av nämnda riksdags beslut i försvarsfrågan.

Av denna överenskommelse äro två exemplar upprättade av vilka Kungl. Maj:t och kronan erhållit det ena samt Linköpings stad det andra exemplaret.
Stockholm den 10 mars 1927.

För kasernkommittén:

JOHAN JÖNSSON.

Nils Berlin

Linköping den 22 februari 1927.

Å Stadsfullmäktiges vägnar:

CARL SEDERBLAD.

O. Stenström.